

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та деяких інших законодавчих актів України щодо зарахування до страхового стажу періоду перебування працівників у відпустці без збереження заробітної плати у зв'язку з евакуацією із територій бойових дій»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту.

Збройна агресія Російської Федерації проти України спричинила безпрецедентне внутрішнє переміщення населення та масову евакуацію громадян із територій ведення бойових дій, тимчасової окупації та районів, що перебували під постійною загрозою обстрілів. Мільйони громадян були змушені залишити свої домівки та місця роботи з метою збереження життя і здоров'я. Значна кількість працівників не припинили трудові відносини зі своїми роботодавцями, а скористалися правом на відпустку без збереження заробітної плати на період дії воєнного стану.

Такі відпустки надаються не з ініціативи працівників з особистих причин, а були наслідком об'єктивних обставин, спричинених війною. У багатьох випадках працівники не мають фізичної можливості виконувати трудові обов'язки через евакуацію, руйнування інфраструктури, окупацію населених пунктів або припинення діяльності підприємств. Водночас перебування у відпустці без збереження заробітної плати призводить до відсутності сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Як наслідок, відповідний період не зараховується до страхового стажу, необхідного для призначення пенсії.

У результаті громадяни, які постраждали від війни та були змушені залишити місця проживання і роботи, ризикують втратити частину свого страхового стажу та права на належне пенсійне забезпечення. Така ситуація фактично покладає негативні наслідки збройної агресії на самих постраждалих осіб. Втрата страхового стажу з причин, які не залежать від волі працівника, суперечить принципам соціальної справедливості та правової визначеності.

Конституція України визначає Україну як соціальну державу та гарантує громадянам право на соціальний захист, включаючи право на пенсійне забезпечення. Держава зобов'язана вживати заходів для мінімізації негативних соціальних наслідків війни та забезпечення належного захисту осіб, які постраждали від збройної агресії. Особливої підтримки потребують внутрішньо переміщені особи, евакуйовані громадяни та працівники, які втратили можливість працювати внаслідок бойових дій.

Прийняття законопроекту сприятиме захисту конституційних прав громадян на соціальне забезпечення, усуненню прогалин у законодавстві та недопущенню погіршення пенсійного становища осіб, які постраждали внаслідок війни. Реалізація його положень також сприятиме зміцненню довіри громадян до держави та підтвердить виконання державою своїх соціальних зобов'язань в умовах воєнного стану.

2. Мета та завдання прийняття законопроекту.

Метою законопроекту є відновлення соціальної справедливості та забезпечення збереження пенсійних прав осіб, які вимушені перебувати у відпустці без збереження заробітної плати у зв'язку з евакуацією громадян із територій ведення бойових дій, тимчасової окупації та районів, що перебувають під постійною загрозою обстрілів.

3. Загальна характеристика й основні положення законопроекту.

Пропонується зараховувати до страхового стажу періоди перебування у відпустці без збереження заробітної плати, якщо така відпустка була обумовлена евакуацією, бойовими діями, тимчасовою окупацією або іншими наслідками збройної агресії проти України.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання.

У зазначеній сфері правового регулювання діє Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану».

5. Фінансово-економічне обґрунтування.

Реалізація законопроекту не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акту.

Прийняття законопроекту створить механізм захисту страхового стажу для окремих категорій осіб, коли вони тимчасово не можуть працювати з незалежних від них причин.

Народний депутат України

Валерій ГНАТЕНКО

